

ZAŁĄCZNIK NR 67

do uchwały Nr XXXVII/113/2000
Rady Miasta Rzeszowa
z dnia 4 lipca 2000 r.

UWARUNKOWANIA

wynikające z

WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH (HISTORYCZNO-KULTUROWYCH I KRAJOBRAZOWYCH)

na podstawie przepisów szczególnych

Opracowanie:
Główny projektant studium-
mgr inż. arch. Anna RAIŃCZUK

RZESZÓW, 2009 R.

**UWARUNKOWANIA
WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH
NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH
W ZAKRESIE ELEMENTÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU**

Obszarami i obiektami chronionymi na podstawie Ustawy o ochronie dóbr kultury, są obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków. Na terenie miasta Rzeszowa są to:

1. zespoły zabytkowe,
2. cmentarze,
3. obiekty budowlane,
4. stanowiska archeologiczne (obiekty lub zespoły obiektów archeologicznych).

1. ZESPOŁY ZABYTKOWE RZESZOWA WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW.

Obszary RZ 1, RZ 2 i RZ 3 to układ urbanistyczny Rzeszowa, wpisany do rejestru zabytków pod wspólnym numerem A-325 z dnia 30 stycznia 1969r. Stanowi dobro kultury narodowej i jest cennym elementem w kompozycji przestrzennej miasta oraz materialnym dowodem jego ponad 640-letniej tradycji, a także świadectwem historycznego narastania tkanki miejskiej.

Obszary RZ 4, RZ 5 i RZ 6 stanowią zespoły zabytkowe wpisane oddzielnie do rejestru zabytków.

Są to:

- obszar RZ 1 - obejmuje zasadniczą część zespołu zabytkowego z układami urbanistycznymi Starego Miasta, dawnego Nowego Miasta, Kłapkówki, dawnej Woli Jarosławskiej, Dzielnicy Zamkowej, dawnej Dzielnicy Pańskiej oraz Stary Cmentarz,
- obszar RZ 2 - obejmuje zespół kościelno-klasztorny Bernardynów,
- obszar RZ 3 - obejmuje dawny zespół kościelno-klasztorny Reformatów z dawnym ogrodem przyklasztornym (obecnie Ogród Miejski),
- obszar RZ 4 – obejmuje zespół dworsko-parkowy na Słocinie (nr wpisu A – 338 z dnia 19.08.1968 r.),
- obszar RZ 5 – obejmuje zespół kościelny na Słocinie (nr wpisu A – 1281 z dnia 15.04.1996 r.),
- obszar RZ 6 – obejmuje zespół dworsko-parkowy na Zalesiu (nr wpisu A – 1007 z dnia 11.10.1978 r.).

2. CMENARZE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW:

Stary Cmentarz	- nr wpisu 308 z dnia 13.11.1968r.
Cmentarz Żydowski	– nr wpisu 1130 z dnia 14.01.1983r.
Cmentarz Komunalny Pobitno	– nr wpisu 1127 z dnia 25.11.1982r.

3. OBIEKTY BUDOWLANE WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW.

W załączniku graficznym pominięto obiekty budowlane wpisane do rejestru zabytków, które z uwagi na skalę mapy tworzyłyby zbyt gęstą, mało czytelną sieć punktów. Obiekty wpisane do rejestru zabytków zawarte są w poniższym wykazie.

Rejestr zabytków – Rzeszów

Lp.	Adres	Obiekt	Datowanie	Nr rejestru
1.	ul. ks. Jałowego	Zespół kościelny – kościół parafialny p.w. Chrystusa Króla	1935	A – 1088
2.	ul. Sokoła 13	Gmach Biblioteki Publicznej, (d. Gmach Rady Powiatowej)	1898	A – 1145
3.	ul. ks. Jałowego 22	d. II C.K. Gimnazjum Męskie, ob. II LO,	1904	A - 1103
4.	ul. Sokoła 9	d. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, ob. Teatr, przebud. przed 1959	1890	A – 1236
5.	ul. Sokoła 6	d. Towarzystwo Zaliczkowo – Kredytowe Ziemskie, ob. bank	ok. 1890	A – 1034
6.	ul. Grottgera 26	d. hotel „Udziałowy”, ob. mieszkania, nadbud. piętra 1960	ok. 1910	A – 1248
7.	ul. Piłsudskiego 8-10	d. zajazd (?), następnie koszary wojskowe, ob. sklepy i instytucje, przeb. i nadbud. 1878, przebud. 1893,	1820–1841	A – 1207
8.	ul. 8- Marca 5	d. C.K. koszary im. S. Bema – budynek koszar, ob. dom	po 1888	A – 1097
9.	ul. Unii Lubelskiej 3	Zespół dworski – dwór, ob. Biuro Ogłoszeń i Reklam Wydawcy „Rpress”	przed 1828	A – 1042
10.	ul. Unii Lubelskiej 3	Zespół dworski – oficyna, ob. jw.	przed 1849	A – 1042
11.	ul. Dąbrowskiego 19	Zespół dworski – dworek, rozbud. ok. 1942, remont 1979, ob. wł. SP ZOZ nr 1	1918	A – 1025
12.	ul. Dąbrowskiego 83	Dom Kultury WSK,	1952	A – 1249
13.	ul. Asnyka 1/ Sobieskiego 7	Kamienica	1938	A – 1245
14.	ul. Bernardyńska 10	Kamienica	ok. 1900	A – 1195

15.	ul. Chodkiewicza 12	Willa	przed 1909	A – 1238
16.	ul. Z. Chrzanowskiej 10	Willa	1910	A – 1091
17.	ul. Grodzisko 3	Kamienica	1925	A – 934
18.	ul. Grunwaldzka 36	Kamienica	pocz. XX w.	A – 1287
19.	ul. Hetmańska 2	Kamienica	ok. 1910	A – 1247
20.	ul. Hetmańska 11	Willa	ok. 1912	A – 1200
21.	ul. Jabłońskiego 3	Kamienica	1898	A – 1117
22.	ul. Jabłońskiego 5	Kamienica	k. XIX w.	A – 1118
23.	ul. Jabłońskiego 8	Kamienica	1913	A – 1276
24.	ul. Jagiellońska 11	Willa	1924	A – 1020
25.	ul. Jagiellońska 12	Kamienica	1937	A – 1214
26.	ul. Jagiellońska 35	Willa	pocz. XX w.	A - 1197
27.	ul. ks. Jałowego 2-6	Dworek	ok. 1870	A – 1028
28.	ul. ks. Jałowego 10	Zespół domu nr 10 – kamienica	przed 1888	A - 1259
29.	ul. ks. Jałowego 12	Kamienica, remont 1930, 1950	ok. poł. XIX w.	A - 1026
30.	ul. ks. Jałowego 13	Kamienica	przed 1903	A - 1145
31.	ul. ks. Jałowego 19	Willa	1897	A - 1226

32.	ul. ks. Jałowego 33	Zespół willi nr 33 – willa,	1894	A - 1119
33.	ul. ks. Jałowego 33	Zespół willi nr 33 – altana ogrodowa	1931	A - 1119
34.	ul. Okrzei 12	Kamienica	ok. 1900	A – 1108
35.	ul. Przyjemna 3	Stodoła	2 poł. XIX w.	A – 1089
36.	ul. Refomacka 10	Dworek	przed 1903	A – 1258
37.	ul. J. Sobieskiego 3	Kamienica	ok. 1925	A - 1107
38.	ul. J. Sobieskiego 4	Kamienica	ok. 1910	A – 1108
39.	ul. J. Sobieskiego 5	Kamienica	przed 1888	A – 1109
40.	ul. J. Sobieskiego 6	Kamienica	ok. 1910	A – 1108
41.	ul. J. Sobieskiego 8	Kamienica	ok. 1910	A – 1110
42.	ul. Sokoła 7	Teatr, nad. przed 1959	przed 1888	A – 1236
43.	ul. Unii Lubelskiej 4	Willa, remont 1977	ok. 1910	A – 1024
44.	ul. Wierzbowa 4/5	Dom, przebud. 1935, remont	1904	A – 1240
45.	ul. Lwowska 8	Willa	k. XIX w.	A – 1090
46.	ul. J. Matejki 18	Kamienica, piwnice XVIII w.(?)	1927	A – 1181
47.	ul. Moniuszki 4	Willa	1922	A - 1098

48.	ul. Moniuszki 8	Dom	2 poł. XIX w.	A – 1184
49.	ul. Moniuszki 11	Willa	1906	A- 1092
50.	ul. Sokoła	Trafika (kiosk)	pocz. XX w.	A - 1252

Źródło: Opracowano na podstawie danych Służby Ochrony Zabytków Delegatura w Rzeszowie.

4. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE.

W granicach miasta Rzeszowa znajduje się obecnie 6 stanowisk archeologicznych (obejmujących obiekty lub zespoły obiektów archeologicznych) wpisanych do rejestru zabytków.

Są to:

Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków – Rzeszów

L p.	Nr stanowiska	Lokalizacja stanowiska	Rodzaj obiektów objętych stanowiskiem	Nr rejestru
1.	Nr 19	rejon skrzyżowania Al. Wyzwolenia i Okulickiego	osada wczesne średniowiecze, AZP 103-76/51	A – 666/1971
2.	Nr 23	rejon lasu komunalnego „Lisia Góra”	osada (neolit - kultura ceramiki wstęgowej rytej, cykl lendzielsko-polgarski), AZP 104-76/4	A – 443/1968
3.	Nr 24	rejon ul. Leśnej i pld. wsch. granicy terenu WSK	osada wiekokulturowa, (neolit - kultura ceramiki wstęgowej rytej, okres wpływów rzymskich [kultura przeworska], wczesne średniowiecze), AZP 104-76/5	A – 444/1968
4.	Nr 25	Pobitno, rejon ul. Załęskiej, tzw „Skałka”	tzw. Skałka, osada wielokulturowa (paleolitschyłkowy, neolit - kultura ceramiki wstęgowej rytej, cykl lendzielsko-polgarski, grupa tarnobrzeska?, kultura pomorska, okres wpływów rzymskich [kultura przeworska]), AZP 103-76/8	A – 689/1971
5.	Nr 93	Zalesie, rejon płn. strony ul. Kiepury	cmentarzysko, (okres wpływów rzymskich [kultura przeworska] – II w.n.e.), AZP 104-76/7	A – 473/1969

6.	Nr 108	Zalesie, rejon płd. odcinka ul. Zelwerowicza (przy granicy z Matysówką)	osada (? ,okres wpływów rzymskich [kultura przeworska], wczesne średniowiecze, średniowiecze), A – 104-76/33	A – 848/1992
----	--------	---	--	--------------

Źródło: Opracowano na podstawie danych Służby Ochrony Zabytków Delegatura w Rzeszowie.

WNIOSKI DO KIERUNKÓW:

Rozpatrując pod kątem form ochrony należy:

- poszerzyć obszar wpisany do rejestru zabytków obejmujący układ urbanistyczny miasta Rzeszowa,
 - wpisać kolejne zespoły i obiekty zabytkowe do rejestru zabytków,
 - wprowadzić poszerzenia stref i nowe strefy ochrony konserwatorskiej, a więc:
 - wprowadzić nową strefę A – ścisłej ochrony konserwatorskiej dla Osiedla Przybyszówka w części XVIII_A – Dworzysko,
 - poszerzyć jedną z istniejących i wprowadzić nowe strefy B – ochrony zachowanych elementów zabytkowych,
 - poszerzyć jedną z istniejących i wprowadzić nowe strefy E – ochrony ekspozycji obszarów i obiektów zabytkowych,
- istniejące strefy ochrony konserwatorskiej, poszerzenia tych stref oraz nowe strefy ochrony konserwatorskiej wpisać do ewidencji dóbr kultury,
- wpisać omentarze (nie będące w rejestrze zabytków) do ewidencji dóbr kultury.

Rozpatrując przestrzeń miasta pod kątem wartości historycznych i urbanistyczno-architektonicznych - zapewnić należy lepszą ochronę prawną:

- Śródmieścia Rzeszowa, a w nim głównie obszarów zabudowy XIW-wiecznej, w tym szczególnie zabudowy willowej oraz historycznych ulic praktycznie nic nie przekształconych w późniejszych okresach (ul. Reformacka, ul. ks. Jałowego, ul. Zamkowa),
- zespołów rezydencjonalnych (pałacowo-parkowego na Staromieściu, częściowo dworsko-parkowego na Słocinie), pozostałości zespołu dworskiego Dworzysko na Osiedlu Przybyszówka w części oznaczonej symbolem XVIII_A - DWORZYSKO,
- zabytkowych zespołów sakralnych (kościół pocerkiewnego na Zalesiu, kościół poaustriackiego jednostek wojskowych),
- poaustriackich jednostek wojskowych,
- architektury kolejowej (stacyjno-dworcowej) – dworzec kolejowy Rzeszów – Staroniwa wraz z zabudową towarzyszącą,
- architektury i urbanistyki dwudziestolecia międzywojennego – COP-owskich osiedli zabudowy wielorodzinnej (os. Grota-Roweckiego) i jednorodzinnej (dawna kolonia majsterska przy ul. Poznańskiej),
- ciekawszych przykładów architektury socrealistycznej (monumentalne gmachy użyteczności publicznej, w tym obiekty kultury).

Ponadto, **celem ochrony walorów krajobrazowych**, przy wprowadzaniu nowego zainwestowania należy zwrócić szczególną uwagę na **konieczność ochrony wyeksponowania, a w pewnych przypadkach uatrakcyjnienia**:

- panoram Starego Miasta i Śródmieścia widzianych ze wzgórz na obrzeżach Rzeszowa,

- widoków na dominanty, szczególnie na dominanty historyczne, również na te znajdujące się w gminach sąsiednich w pobliżu granicy z Rzeszowem, a widoczne z terenu miasta,
- walorów krajobrazowych stoku krawędziowego Pogórza Dynowskiego na południe od osiedli Zimowit i Zalesie,
- walorów doliny Wisłoka, zwłaszcza terenów nad zalewem, w sąsiedztwie Rezerwatu „Lisia Góra”, przy zbiorniku poeksploatacyjnym tzw. żwirowni oraz w rejonie dzielnicy Pobitno,
- walorów dolin dopływów Wisłoka, zwłaszcza Przyrwy, Młynówki i Mikośki,
- walorów krajobrazowych starorzecza Wisłoka.